

KITTIÄ

REWIND

Daniela Hakulinen

Tammi

KITTILÄ REWIND

Daniela Hakulinen

TAMMI • HELSINKI

Sitaatit elokuvista ja musiikkikappaleista:

”Before Sunrise”

Richard Linklater ja Kim Krizan

s. 5

”Before Sunset”

Richard Linklater ja Julie Delpy ja Ethan Hawke

s. 54

”Sinä lähdit pois” (Ultra Bra)

Sävellys: Kerkko Koskinen

Sanat: Anni Sinnemäki

s. 13

”Come here” (Kath Bloom)

Sävellys ja sanat: Kath Bloom

s. 50

”Fade into you” (Mazzy Star)

Sävellys: David Roback

Sanat: Hope Sandoval

s. 60

The Wild Ones” (Suede)

Sävellys ja sanat: Brett Anderson ja Bernard Butler

s. 82

Tämän teoksen kirjoittamiseen on saatu
tukea WSOY:n kirjallisuussäätiöltä.

Ensimmäinen painos

© Daniela Hakulinen ja Tammi 2026

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-7251-1

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@tammi.fi

Celine

I really believe that if there's any kind of god, he wouldn't be in any of us – not you, not me — but just this space in between. If there's some magic in this world, it must be in the attempt of understanding someone else, sharing something, even if it's almost impossible to succeed. But who cares – the answer must be in the attempt.

RICHARD LINKLATER & KIM KRIZAN,
Before Sunrise

SYKSY

1.

Tässä ei ole mitään järkeä. Mä makaan kapselia muistuttavassa makuuvaunun hytissä junassa matkalla Helsingistä Rovaniemelle. Kello on kaksi yöllä. Junan ilmastointi humisee ja sekoittuu kiskojen tasaiseen pauhuun. Mä yritän nukahtaa, mutta se on mahdotonta. Joka kerta kun vaivun hetkeksi unen rajamaille, havahdun ja muistan, että äiti on kuollut.

Mä olen syntynyt Kittilässä, mutta mun ensimmäiset muistot on Helsingistä, meidän kodista ja perheestä, johon kuuluttiin vain mä ja äiti. Ne valvottaa mua. Kun mä olin neljä mä kadotin äidin. Me oltiin Stockalla ostamassa mulle uusia kenkiä. Äiti puhui myyjän kanssa selkä muhun päin, ja mä päätin kokeilla jaloissani olevia tuliteriä lenkkareita. Ne puristi, mutta tavaratalon lattia tuntui mukavan nahkealta, sillä oli hyvä juosta. Lopulta mä pysähdyin, enkä tiennyt, missä äiti oli. Vartija tuli ja vei mut pieneen huoneeseen, jossa ei ollut

ikkunoita. Luulin, että se oli vankila. Mulle tarjottiin pillimehu, join sen vaikka vatsaan sattui. En pystynyt puhumaan, joten ne kuulutti, että pieni tyttö etsii vanhempiaan. Mun hiukset oli puolipitkät ja kihartuvat, mikä varmaan johti tulkintaan sukupuolesta. Halusin huutaa, että mun nimi on Joonatan, mutta kurkku tuntui kuivalta eikä sanaakaan tullut ulos. Huoneessa oli hiljaista. Sitten ovi aukesi ja äiti seiso siinä. Mä juoksin sen luo, ja äiti nosti mut syliin.

– Kaikki on hyvin, äiti sanoi, kun mä kiersin käteni sen kaulan ympärille. Äidin hiukset tuoksui tervalta, me oltiin tultu mummin ja ukin mökiltä edellisenä päivänä. Tervan tuoksu, hiusten kutitus kasvoilla, niistä mä tiedän, että muisto on todellinen. Se ei ole vain mun aivojen tuottama versio mulle kerrotusta tarinasta, vaan se on kokonaan mun.

Äiti kuoli keväällä samalla viikolla, kun kirsikkapuu meidän entisen kodin lähellä puhkesi kukkaan. Me käveltiin siitä ohi niin kuin joka kevät, ja mä otin äidistä kuvan. Kolme päivää myöhemmin äiti oli poissa.

Avaan silmät. En halua ajatella sitä päivää. Juna hidastaa, pysähtyy. Nousen istumaan, pää on kolahtaa kattoon. Vedän verhoja sivummalle. *Seinäjoki*, lukee valkoisilla kirjaimilla aseman sinisissä kylteissä. Nappaan mun repun ikkunan päällä

olevalta hyllyltä, etsin rauhoittavat ja nukahtamis-
lääkkeet. Pullossa on vielä vettä, otan yhden mo-
lempia, täydellinen cocktail. Vedän peiton päälleni
ja yritän löytää mukavan asennon. Juna lähtee taas
liikkeelle, ja mä nukahdan jossain ennen Oulua
ja herään vasta, kun konduktööri kuuluttaa, että
me saavutaan Rovaniemelle. Puhelimeen on tullut
viesti, isä odottaa mua.

2.

Isä tuli hautajaisiin. Se istui kirkon takaosassa ja itki. Kyyneleet valui pitkin isän poskia, ja nenästä tuli räkää, se veti sitä nieluun. Kirkko oli täynnä kukkia, arkku vaaleaa puuta. Mummi oli hokenut viikkoja, kuinka kaiken tulisi olla täydellistä. Niin kuin kyse olisi ollut yllätysjuhlista eikä banaalista näytelmästä, jonka ainoa tarkoitus tuntui olevan täyttää äidin kuoleman jälkeiset päivät ja viikot. Hautajaisissa pappi puhui äidin elämästä. Äiti oli ihana tytär, rakastava vanhempi ja hyvä ystävä. Työssään pidetty. Se kaikki oli varmasti totta, mutta silti tuntui kuin pappi olisi puhunut mulle täysin vieraasta ihmisestä.

Äiti joi liikaa kahvia. Äiti oli kroonisesti myöhässä kaikkialta paitsi töistä, menetti helposti hermonsa mutta pyysi aina nopeasti anteeksi. Äiti luki jatkuvasti paksuja amerikkalaisia romaaneja päässään mustasankaiset silmälasit ja puhui viimeisen vuoden siitä, että sen näkö oli huonontunut ja sen

pitäisi hankkia uudet. Se ei ehtinyt. Kun oli aika viedä arkulle kukat, mä, mummi ja ukki mentiin ensin. Mä laskin arkulle yhden ruusun enkä osannut sanoa mitään. Mummi luki suureen seppeleeseen kiinnitetystä nauhasta runon, josta äiti oli aina pitänyt. Ukki itki. Sitten oli muiden sukulaisten ja ystävien vuoro. Viimeisten joukossa arkulle käveli isä. Sillä oli kädessään kimppu keltaisia kukkia, kulleroita. Isä laittoi kukat arkun päälle ja laski kätensä hetkeksi sen pinnalle. Se sanoi jotain, mutta niin hiljaa, että mä en kuullut. Tilaisuuden lopuksi äidin ystävä Mirka lauloi Ultra Bran kappaleen *Sinä lähdit pois*. Ultra Bra oli äidin ja Mirkan lempibändi. Kun ne oli vielä nuoria, ne osti samanlaiset keltaiset sadetakit kuin bändin jäsenillä oli ollut niiden musiikkivideolla ja pyöräili ympäri kaupunkia kesäisinä öinä. Se oli ennen. Ennen isää, ennen pohjoista, ennen mua. Ennen kuin Tarina alkoi.

Kiersit vesilammikot, ja arvaan, ettet murehdi tätä eroa, Mirka lauloi, ja ainoa kohta, missä sen äänimelkein särkyi oli, kun drinkkiin lisättiin kahvia.

Muistotilaisuus pidettiin mummin ja ukin luona lähellä meidän vanhaa asuntoa. Ne oli jo asuneet siellä, kun äiti syntyi. Isä halasi niin lujaa, että mun luut oli rusement. Se pyysi soittamaan, jos mä tarvitsisin jotain. Totta kai, mä valehtelin. Sitten isä lähti. Se ei tuntenut ketään, ja mummin ja ukin mielestä se olisi varmaan voinut jättää tulematta.

Menin mun huoneeseen, laitoin oven kiinni. Äiti oli asunut huoneessa koko lapsuutensa, siihen asti kun se muutti pois kotoa. Suunnitelma oli, että mä asuisin mummin ja ukin luona seuraavat kaksi vuotta, lukion loppuun. Olisin halunnut tuntea huoneessa äidin läsnäolon, jonkin lohduttavan tietoisuuden elämän jatkumisesta, mutta huone oli vain huone. Seinät, lattia ja ikkuna. Lipaston päällä oli äidin kello ja lompakko samassa läpinäkyvässä pussissa, jossa ne annettiin mulle sairaalassa. Mä otin pussin, avasin sen ensimmäistä kertaa ja katsoin äidin lompakkoa. Mummi oli aiemmin ottanut kortit pois, soittanut pankkiin ja sulkenut ne. Jäljellä oli muutama euro ja vanhoja koulukuvia musta. Kolikkotaskun alla olevassa väliköissä tuntui jotakin. Vedin sieltä ulos neljään osaan taitellun valokuvan. Kuvassa äiti istui punaisen talon portailla isä vieressään. Sen vatsa oli iso, se oli raskaana. Isän toinen käsi oli vatsan päällä, suu painautunut äidin korvaa vasten. Äiti näytti onnelliselta. Katselin kuvaa hämmentyneenä. Se ei sopinut Tarinaan.

Tarina on tarina siitä, miten äiti ja isä tapasivat ja mitä sitten tapahtui. Oli kesä 2000-luvun alussa, ja äiti oli 23-vuotias opiskelija. Se luki lehdestä jutun Sodankylän elokuvajuhlista ja halusi lähteä sinne. Sodankylässä aurinko paistoi läpi yön, festareille kokoontui elokuvantekijöitä ja yleisöä ympäri maailmaa, ja elokuvia katsottiin isoissa

teltoissa. Äidin poikaystävä ei halunnut mukaan, se inhosi hyttysiä. Niinpä äiti jakoi makuuvaunun kahden keski-ikäisen naisen kanssa, jotka lauloi Kaija Koota ja joi kaljaa. Rovaniemeltä matka jatkui linja-autolla Sodankylään.

Isä oli äitiä seitsemän vuotta vanhempi. Se oli syntynyt ja kasvanut Kittilässä ja tuli joka vuosi vapaaehtoiseksi työntekijäksi elokuvajuhlille. Sillä oli oma auto, joten sen työ oli kuljettaa juhlien vieraita. Vastineeksi se sai katsoa elokuvia niin paljon kuin ehti ja halusi. Perjantai-iltana isossa tellassa näytettiin paikalla olevan Suuren Ohjaajan viimeisin elokuva. Näytöksen jälkeen äiti seisoi teltan ulkopuolella, kun Suuri Ohjaaja huomasi sen, tuli juttelemaan ja kutsui mukaansa juhliin mökille. Äitiä huvitti. Suuri Ohjaaja oli sitä melkein kolmekymmentä vuotta vanhempi, mutta se ei tuntenut ketään ja päätti mennä. Koska isä oli hakenut Suuren Ohjaajan Rovaniemen lentokentältä, sillä oli isän numero. Isä poimi seurueen, äiti meni etupenkille isän viereen ja kun elokuvajuhlat lopuivat, äiti ei palannut Helsinkiin. Se soitti poikaystävälle ja jätti sen. Elokuussa äiti haki tavaransa Helsingistä ja muutti virallisesti isän luo Kittilään. Lokakuun lopussa ensilumi satoi ja äiti tajusi olevansa raskaana. Seuraavana kesänä mä synnyin. Me asuttiin isän luona vähän yli vuosi ja palattiin sitten Helsinkiin.

– Ei me kuuluttu sinne, äiti vastasi, kun mä olin kymmenvuotias ja kysyin, miksi me muutettiin pois isän luota.

Tarina on kerrottu mulle monta kertaa. Osissa ja pikkuhiljaa täydentäen sitä mukaa kuin mä kasvoin. Se oli äidin mulle tarjoama asialliseen mutta kepeään sävyyn kerrottu selitys ennen kaikkea sille, miksi me oltiin kahdestaan. Äidin kuolemaan asti Tarina oli ollut eheä kokonaisuus, jossa asiat vain tapahtuvat niin kuin niiden olisi ollut mahdotonta tapahtua toisin. Mutta hautajaisten jälkeen mä katsoin lompakosta löytynyttä kuvaa joka ilta. Viikon kuluttua mä soitin isälle ja ilmoitin muuttavani sen luo syksyllä.

Isä seisoo Rovaniemen rautatieaseman laiturilla. Tällä kertaa se ei halua mua, mun molemmissa käsissä on laukku. Isä ottaa ne ja kysyy, haluanko mä aamiaista. Me mennään aseman ravintolaan, mä otan juustosämpylän. Kahvi on kitkerää. Isällä on päällään vihreä villapaita, jonka pinta näyttää karhealta.

- Saitko sie nukuttua junassa? isä kysyy.
- Vähän, mä vastaan.

Kittilään ajaa Rovaniemeltä noin kolme tuntia. Mä sanoin tulevani linja-autolla, mutta isä halusi ehdottomasti hakea mut. Isä ajaa, mä katselen ulos auton ikkunasta, puissa on jo vähän punaisia

ja keltaisia lehtiä. Isä sanoo, että ruska on tänä vuonna ajoissa. Taivas on täällä matalammalla. Vä-lillä joki vilahtaa peltojen takana toisella puolella tietä. Me ajetaan pienten kylien läpi, ja maisema vaihtuu hetkeksi asutukseen, ruokakauppoihin ja koulurakennuksiin. Hetkeksi mut valtaa paniikki ja haluan käskää isää kääntämään auton ja viemään mut takaisin junalle. Mutta en sano mitään, hengi-tän vain sisään ja ulos. Mä olen nyt täällä.

Loppu on täydellinen, enkä halua tietää,
mitä sen jälkeen tapahtuu.

Kelaan elokuvaa taaksepäin,
katson lopun uudelleen. Ja uudelleen.
Baby, you're gonna miss that plane.

Kun 17-vuotiaan Joonatanin äiti yllättäen kuolee, hän päättää muuttaa Helsingistä lähes tuntemattomaksi jääneen isänsä luokse Kittilään. Apunaan online-kriisiterapeutti ja isän hyllystä löytyvät Richard Linklaterin elokuvat Joonatan yrittää selvittää, oliko äidin kertoma tarina heidän elämästään vain puoliksi totta. Pakkaa sekoittaa pikkukylän sosiaalinen pelikenttä, jossa erilaisuutta vihaavat Raunot pitävät yllä pelon ilmapiiriä samaan aikaan, kun heitä vastaan taistelevan ystäväporukan johtaja Susi saa Joonatanin sydämen lyömään kovemmin. Voiko rakkaus yhdistää tarinan palaset?

**Herkkävireinen ja oivaltava romaani rakkaudesta,
tarinoiden voimasta ja oman paikan löytämisestä.**

DANIELA HAKULINEN on Pohjois-Suomessa kasvanut palkittu elokuva- ja televisiokäsikirjoittaja sekä kirjailija. Hänet tunnetaan muun muassa elokuvan ja romaanin *Tytöt Tytöt Tytöt* toisena kirjoittajana.

	 9 789520 472511
www.tammi.fi	84.2 ISBN 978-952-04-7251-1

Kansi: Laura Lyytinen